

Bölüm 24

ANIMSAMA TERAPİSİ

Nedime KÖŞGEROĞLU¹

Dilek GÜMÜŞ²

GİRİŞ

Anımsama terapisi, ilk kez Robert Neil Butler tarafından geliştirilmiştir⁽¹⁾. Butler anımsamayı, her yaştaki yetişkinler için evrensel ve doğal bir fenomen olarak görmekte olup; terapi çoğunlukla psikolojik işlev bozukluğu (alzheimer, demans, şizofreni) olan yaşlı bireylerde kullanılmıştır⁽¹⁾. Bunun yanı sıra literatürde anımsama terapisinin birçok tanımı bulunmaktadır. Christine Kovach anımsamayı, nörofizyolojik mekanizmaları iyi anlaşılmayan, strese uyum sağlama ve kişisel varoluşsal anlam kazanmada bilişsel bir süreç olarak tanımlamıştır⁽²⁾. Hemşirelik Girişimleri Sınıflandırması'nda (Nursing Intervention Classification-NIC) anımsama terapisi, “zevk, yaşam kalitesi ya da mevcut koşullara uyumu sağlamayı kolaylaştırmak için geçmişteki olayların, duyguların ve düşüncelerin kullanılması” olarak tanımlanmaktadır⁽³⁾. Susan Bluck ve Linda Levine ise anımsamanın kapsamlı bir tanımını yapmıştır. Onlara göre; “*anımsama, istemli ya da istemsiz kişinin geçmişteki anılarını hatırlamaya yönelik eylem ya da süreçtir. Daha önceden unutulmuş ya da unutulmamış, özel ya da genel hatıralar ve geçmiş deneyimler hatırlandığında gerçeğe yakın duyguların yeniden yaşanmasıdır*” (4). Bu terapi ile ilgili ilk deneysel çalışma “Yaşlılıkta benlik kavramı ve anımsama” isimli makalede, Lewis Charles Nelson tarafından yapılmıştır⁽⁵⁾. 1980’li yılların ortalarında gerontoloji hemşireleri, sosyal hizmet uzmanları, terapistler ve psikologlar tarafından, kurumsallaşmış ortamlarda ya da dışında kalan yerlerde, yaşlı bireylerin bakımında genellikle grup terapisi şeklinde kullanılmıştır⁽⁶⁾.

Anımsama terapisinin kuramsal temeline baktığımızda, bazı araştırmacılar ölüme hazırlanırken sosyal hayattan çekilme sürecini içeren “ayrılma teorisi” hakkındaki görüşlerini aktarıırken⁽⁷⁾; diğerleri ise yaşlılıkta bireylerin, yaşamlarının anlamına ve önemine inandıkları ve bu sebeple ölümden korkmadıkları düşüncesini içeren Erikson’un “ego bütünlüğü” teorisini temel almışlardır⁽⁸⁾. Bu iki teori

¹ Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, nkosgeroglu@gmail.com

² Öğr. Gör., Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi, dilek.gumus@bilecik.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Butler RN. The life review: An interpretation of reminiscence in the aged. *Psychiatry*, 1963;26(1):65-76.
2. Kovach C. Reminiscence: Exploring the origins, processes, and consequence. *Nursing Forum*, 1991;26(3):14-20.
3. Butcher HK, Bulechek GM, Dochterman JMM, et al. (2018). *Nursing Interventions classification (NIC)* (Seventh edit). Elsevier Health Sciences.
4. Bluck S & Levine LJ. Reminiscence as autobiographical memory: A catalyst for reminiscence theory development. *Ageing & Society*, 1998;18(2):185-208.
5. Lewis CN. Reminiscing and self-concept in old age. *Journal of gerontology*, 1971;26(2):240-243.
6. Baker NJ. Reminiscing in group therapy for self-worth. *Journal of Gerontological Nursing*, 1985;11(7):21-24.
7. Lin YC, Dai YT & Hwang SL. The effect of reminiscence on the elderly population: a systematic review. *Public health nursing*, 2003;20(4):297-306.
8. Parker RG. Reminiscence: A continuity theory framework. *The gerontologist*, 1995;35(4):515-525.
9. Atchley RC. A Continuity Theory of Normal Aging, *The Gerontologist*, 1989;2(29):183-190.
10. Webster JD. Construction and validation of the Reminiscence Functions Scale. *Journal of gerontology*, 1993;48(5):P256-P262.
11. Westerhof GJ, Bohlmeijer E & Webster JD. Reminiscence and mental health: A review of recent progress in theory, research and interventions. *Ageing & Society*, 2010;30(4):697-721.
12. Woods B, O'Philbin L, Farrell E M, et al. Reminiscence therapy for dementia. *Cochrane database of systematic reviews*, 2018;3. Doi: 10.1002/14651858.CD001120.pub3
13. Aşiret GD & Kapucu S. Kurumda kalan hafif ve orta evre alzheimer hastalarının anımsama terapisi ile ilgili görüşleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016;19(1):42-48.
14. Siviş R & Demir A. The efficacy of reminiscence therapy on the life satisfaction of Turkish older adults: A preliminary study. *Turkish Journal of Geriatrics*, 2007;10(3):131-137.
15. Cook EA. Effects of reminiscence on life satisfaction of elderly female nursing home residents. *Health care for women international*, 1998;19(2):109-118.
16. Swann J. Preserving memories: using reminiscence techniques. *Nursing And Residential Care*, 2008;10(12):611-613.
17. Stinson CK. Structured group reminiscence: an intervention for older adults. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 2009;40(11):521-528.
18. Jones ED. Reminiscence therapy for older women with depression: Effects of nursing intervention classification in assisted-living long-term care. *Journal of Gerontological Nursing*, 2003;29(7):26-33.
19. Harrand AG & Bollstetter JJ. Developing a community-based reminiscence group for the elderly. *Clinical Nurse Specialist*, 2000;14(1):17-22.
20. Daly JM, McCloskey JC & Bulechek GM. Nursing interventions classification use in long-term care: By using the Nursing Interventions Classification, nurses at one long-term care facility were able to lessen the time and the cost of providing individualized patient care. *Geriatric Nursing*, 1994;15(1):41-46.
21. Jonsdottir H, Jonsdottir G, Steingrimsdottir E, et al. Group reminiscence among people with end-stage chronic lung diseases. *Journal of advanced nursing*, 2001;35(1):79-87.
22. Burnside I & Haight B. Reminiscence and life review: therapeutic interventions for older people. *The Nurse Practitioner*, 1994;19(4):55-61.
23. Burnside I & Haight BK. Reminiscence and life review: analysing each concept. *Journal of Advanced Nursing*, 1992;17(7):855-862.

24. Steinhäuser KE, Alexander SC, Byock IR, et al. Do preparation and life completion discussions improve functioning and quality of life in seriously ill patients? Pilot randomized control trial. *Journal of palliative medicine*, 2008;11(9):1234-1240.
25. Rybarczyk BD & Auerbach SM. Reminiscence interviews as stress management interventions for older patients undergoing surgery. *The Gerontologist*, 1990;30(4):522-528